

فصل پنجم « اسلام و انقلاب اسلامی »

آفرین، جان آفرین پاک را
آن که جان بخشید و ایمان، خاک را
عطار نیشابوری

معنی واژه‌ها: آفرین: احسنت جان آفرین: آفریننده‌ی جان خاک: منظور انسان است.

معنی بیت: احسنت بر خدای آفریننده‌ی جان پاک‌ی که به خاک، جان و ایمان را عطا کرد و از آن انسان را برآورد.

نکات زبانی: بیت، ۲ جمله دارد. ۱. آفرین (شبه جمله) ۲. بر جان آفرین پاک، آن که به خاک، جان و ایمان را بخشید. / «را» (در هردو مصرع) = حرف اضافه (در مصرع اول: بر، در مصرع دوم: به) / «جان آفرین» = متمم (جمله دوم) / «آن که» = نهاد (جمله اول، «که» ی موصول = کسی که) / «جان» و «ایمان» = مفعول (جمله دوم) / خاک = متمم (جمله دوم)

درس دوازدهم

اهداف آموزشی درس دوازدهم:

- ۱- آشنایی با نقش ایرانیان در باروری فرهنگ و تمدن اسلام
- ۲- آشنایی با اهمیت تعلیم اسلامی در رشد و پیشرفت فرهنگ و ادب فارسی
- ۳- ایجاد انگیزه نسبت به مطالعه آثار گران بها و شاهکارهای فرهنگ و ادب اسلامی
- ۴- آشنایی با چهره‌های بزرگ و عالمان فرهنگ و علوم اسلامی

۵- پرورش و تقویت صمیمیت و اخلاص و ذوق نسبت به آثار تمدن اسلام و ایران

۶- آشنایی بیشتر با ضمیر (ضمیر گسسته، ضمیر پیوسته)

خدمات متقابل اسلام و ایران

شاید اولین فرد مسلمان ایرانی، سلمان فارسی است که پیامبر بزرگوار اسلام (ص) درباره او فرمودند: «سلمان مِنا اهل البیت».

نکات ادبی: سخن پیامبر (ص) = تضمین آشکار

اسلام، آیین و قانونی است که متعلق به همه افراد بشر است و بر زبان خاصی تکیه نمی‌کند؛ بلکه هر ملتی با خط و زبان خود می‌تواند بدون هیچ مانع از آن پیروی کند. بنابراین، اگر می‌بینید ایرانیان پس از قبول اسلام باز به زبان فارسی تکلم کردند، هیچ جای تعجب و شگفتی نیست.

یکی از موفقیت‌های اسلام این است که ملل مختلف با زبان‌ها و فرهنگ‌های گوناگون، آن را پذیرفته‌اند و هریک به سهم خود، خدماتی کرده‌اند.

اگر زبان فارسی از میان رفته بود ما امروز آثار گران بها و شاهکارهای اسلامی ارزنده‌ای همچون مشنوی، گلستان، دیوان حافظ، آثار نظامی و صدها اثر زیبای دیگر نداشتیم. در سراسر این آثار، مفاهیم اسلامی و قرآنی موج می‌زند و پیوند اسلام را با زبان فارسی، جاودان می‌سازد.

نکات ادبی: «مثنوی، گلستان، دیوان حافظ، آثار نظامی» و «اسلامی، قرآنی»=تناسب / «موج زدن» کنایه از زیاد دیده شدن

پس از ظهور اسلام و تشکیل حکومت اسلامی و گرد آمدن ملل گوناگون در زیر پرچم اسلام، تمدنی عظیم و بسیار کم نظیر به وجود آمد که تاریخ، آن را به نام «تمدن اسلامی» می شناسد. در این تمدن، ملت های گوناگون از آسیا و آفریقا و حتی اروپا شرکت داشتند اما سهم عمده از آن ایرانیان است.

نکات ادبی: «گرد آمدن در زیر پرچم اسلام» کنایه از تحت حمایت دین بودن

ایران در پرتو گرایش به اسلام، همدوش با سایر ملل اسلامی و پیشاپیش همه آنها مشعل دار یک تمدن شکوهمند به نام تمدن اسلامی شد.

نکات ادبی: «مشعل دار» کنایه از پیشرو

اسلام، دروازه سرزمین های دیگر را به روی ایرانی و دروازه ایران را به روی فرهنگ ها و تمدن های دیگر باز کرد که دو نتیجه برای ایرانیان حاصل شد: یکی اینکه توانستند هوش و لیاقت و استعداد خویش را به دیگران عملاً ثابت کنند؛ به طوری که دیگران آنها را به پیشوایی و مقتدایی پذیرند؛ دیگر اینکه توانستند سهم عظیمی در تکمیل و توسعه یک تمدن عظیم جهانی به خود اختصاص دهند.

نکات ادبی: خط اول بند کنایه از آشنا شدن و بهره بردن از فرهنگ و آداب زندگی است.

استعدادهایی نظیر بوعلی، فارابی، ابوریحان، خیام، خواجه نصیرالدین توسی، ملاصدرا و صدها عالم طبعی و ریاضی و مورخ و جغرافی دان و پزشک و ادیب و فیلسوف و عارف در این بنای عظیم فرهنگ اسلامی، پرورش یافتند.

نکات ادبی: «بوعلی، فارابی، ابوریحان، خیّام، خواجه نصیر الدّین توسی، مَلّاصدرا»=تناسب / «صدها عالمِ طبیعی و ریاضی و مورّخ و جغرافی‌دان و پزشک و ادیب و فیلسوف و عارف»=تناسب / «بنای عظیم فرهنگ اسلامی»=اضافه‌ی تشبیهی (فرهنگ اسلامی به بنایی عظیم تشبیه شده است).

ایرانیان خدمات بسیار شایانی به اسلام کرده‌اند و آن خدمات از روی صمیمیت و اخلاص و ایمان بوده است.

این خدمات، نشان‌دهندهٔ احساسات پاک و خالصهٔ ایرانیان است؛ زیرا سر و کارش با عشق و ایمان است. شاهکارهای بشری، تنها و تنها با عشق و ایمان، پدید می‌آیند.

شاهکارهای هنری ایران در دورهٔ اسلامی، اعم از معماری، نقاشی، خوش‌نویسی و ... بیشتر در زمینه‌های دینی - اسلامی بوده است. گنجینه‌های قرآن که در موزه‌های مختلف کشورهای اسلامی و غیراسلامی هست، اوج هنر ایرانی را در زمینه‌های اسلامی و در حقیقت، جوشش روح اسلامی را در ذوق ایرانی، نشان می‌دهد.

نکات ادبی: «معماری، نقاشی، خوش‌نویسی»=تناسب / «گنجینه‌های قرآن»=اضافه‌ی تشبیهی (قرآن به گنجینه‌هایی تشبیه شده است).

یکی از مظاهر خدمات فرهنگی ایرانیان به اسلام، خدماتی است که از راه زبان فارسی به اسلام کرده‌اند. ادبا و عرفا و سخنوران ایرانی، حقایق اسلامی را با جامهٔ زیبای شعر و نثر فارسی به زیباترین شکل، آرایش داده‌اند و حقایق اسلامی و معانی لطیف قرآنی را در میان حکایاتی شیرین آورده‌اند. «مشنوی مولانا» بهترین شاهد برای سخن ماست.

شهید مرتضی مطهری

نکات ادبی: «جامه‌ی زیبای شعر و نثر فارسی»=اضافه‌ی تشبیهی (شعر و نثر فارسی به جامه‌ای زیبا تشبیه شده است).

اعلام

آثار او زمینه‌ساز
بسیاری از مبانی
فرهنگی و دینی
انقلاب اسلامی
است.

استاد شهید
آیت الله
مطهری

برخی از آثار
وی عبارت‌اند
از: تماشاگاه
راز، داستان
راستان

وی در بهمن
ماه سال ۱۲۹۸
شمسی در
فریمان خراسان
به دنیا آمد.

وی یکی از
شاگردان
برجسته امام
خمینی (ره)
بود که
بهمراتب
عالی علمی

این روحانی
فرزانه در سال
۱۳۵۸
شمسی به
شهادت رسید.

خدمات متقابل
اسلام و ایران،
سیری در نهج
البلاغه، جاذبه و
دافعه علی (ع)

معنی واژگان

شیوه، روش	آیین
وابسته	متعلق
بازدارنده	مانع
سخن گفتن	تکلم
پیروزی	موفقیت
جمع ملت	ملل
قسمت، نصیب	سهم
جمع اثر، نشانه‌ها	آثار
گران قیمت، باارزش	گران بها
ممتاز	شاهکار
اتصال	پیوند
همیشگی	جاودان
آشکار شدن	ظهور

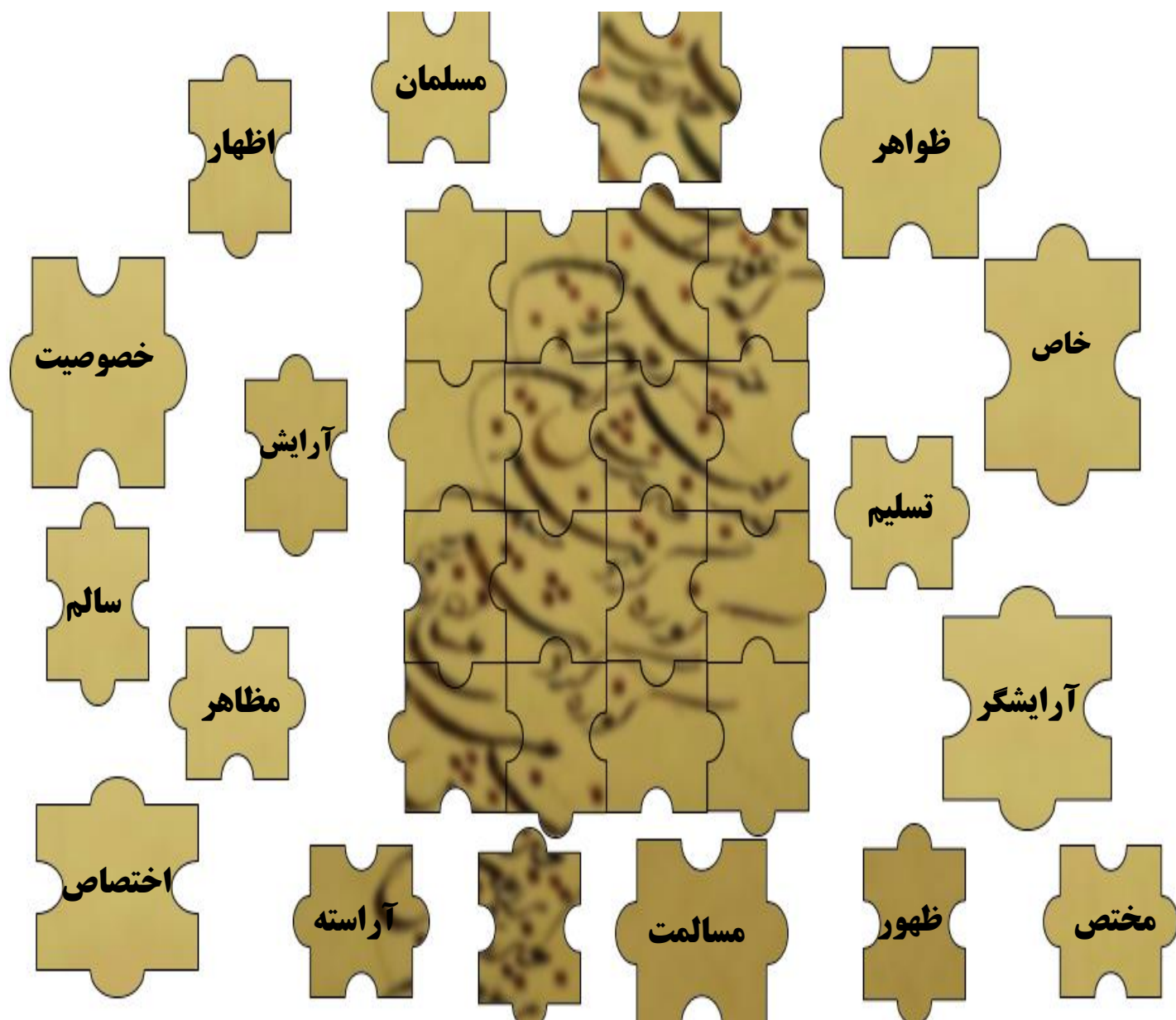

کم نظیر	عالی، بسیار خوب
عمده	اصلی، مهم
پرتو	روشنایی
گرایش	میل، علاقه
پیشاپیش	جلوتر
مشعل دار	راهنما
لیاقت	شایستگی
مقتدایی	پیشوایی
مقتدا	پیشوا، الگو
توسعه	وسعت دادن، گسترش دادن
استعداد	توانایی، قابلیت

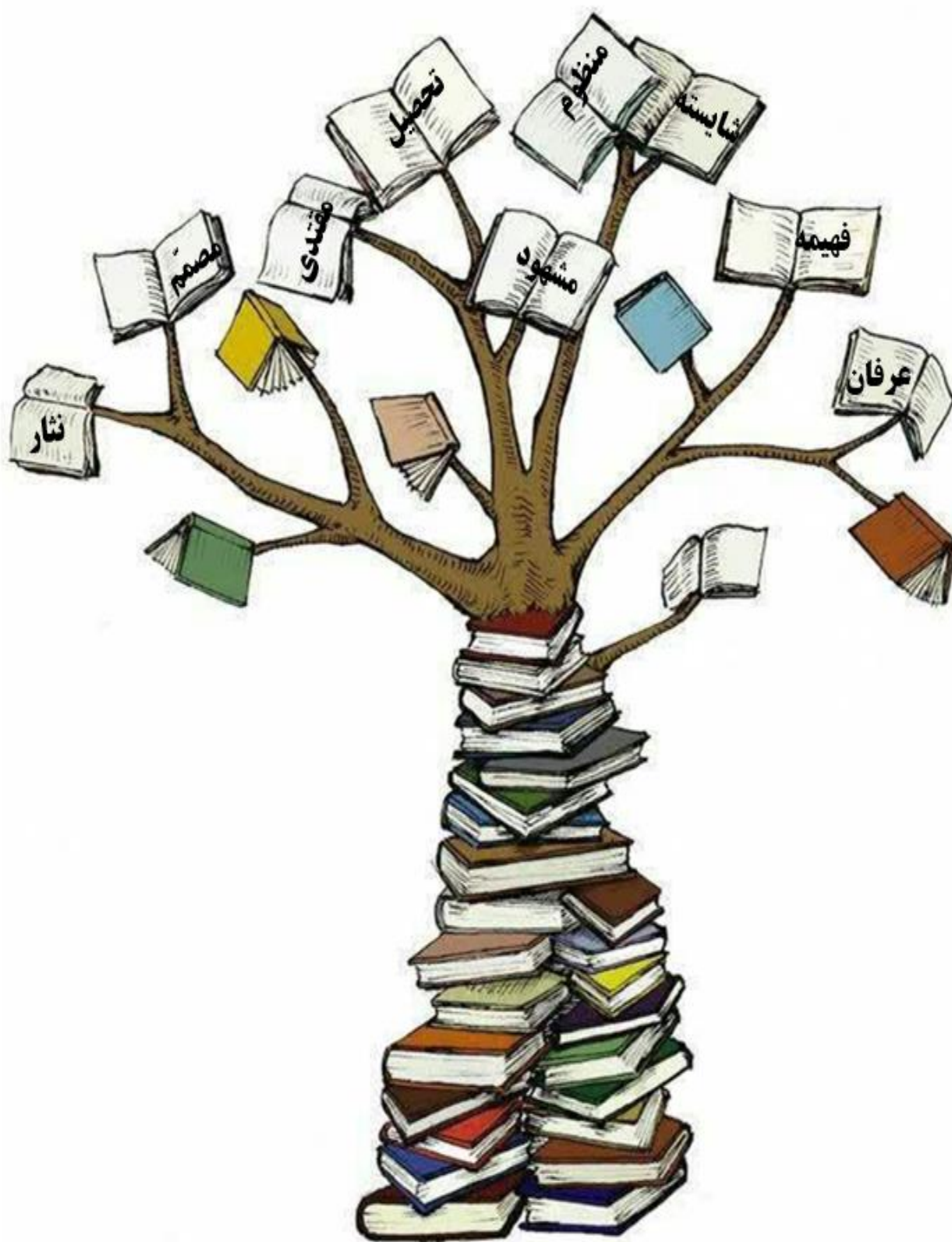
نظیر	مانند
مورخ	تاریخ نویس
ادیب	شاعر، سخنران
فیلسوف	حکیم، دانشمند علم فلسفه
عارف	خداشناس، مفرد عرفا
شایان	سزاوار، شایسته، لایق
اخلاص	پاک دلی
خالصانه	پاک و بی عیب
اعم	عمومی تر، همگانی
ذوق	استعداد، علاقه
مظاهر	جلوه گاه ها، نشانه ها، جمع مظهر
أدبا	جمع ادیب، سخنران ها
عرفا	جمع عارف، خداشناسان، مردان حق
اقلیت	گروه کم
جامه	لباس
حکایات	داستان ها
متقابل	دو سویه
ارزنده	باارزش

هم خانواده‌ها و خوشه واژه‌های مرتبط با هم را پیدا کنید و بنویسید.

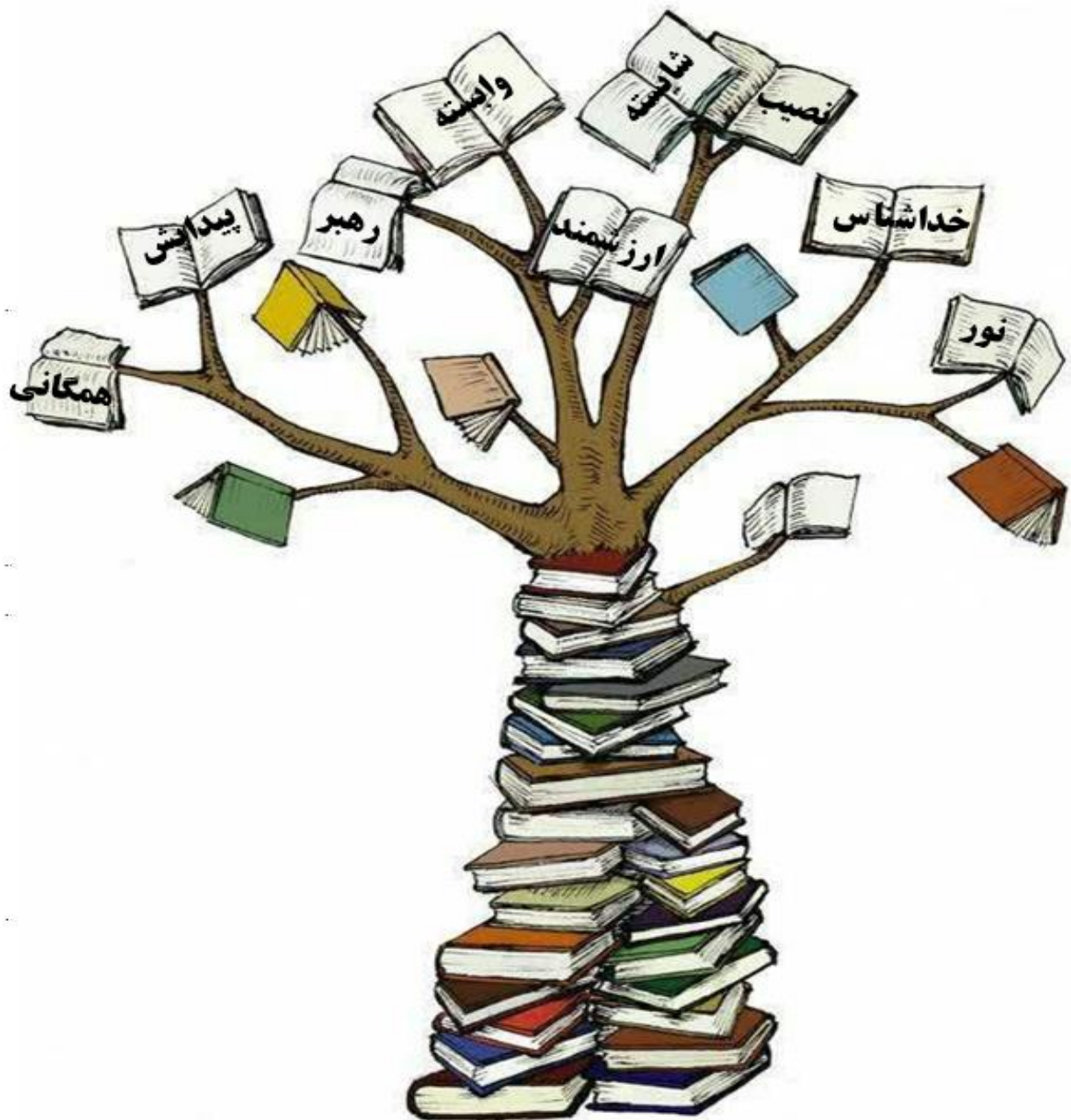

هم‌خانواده یا خوشه واژه کلمات داده شده را از درس بیابید و در قالب جمله ای از متن درس بنویسید.

نکات املائی

مترادف واژه‌های زیر را از متن درس پیدا کنید و در قالب جمله‌ای از متن درس بنویسید.

خود ارزیابی

۱- معنای «سَلَمَانٌ مِّنْ أَهْلِ الْبَيْتِ» را بیان کنید.

- سلمان از ما اهل بیت است. (یعنی سلمان از حیث عقیده و رفتار و اخلاق به اهل بیت پیامبر نزدیک است).

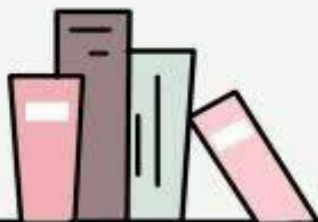
۲- چگونه زبان فارسی به گسترش تمدن اسلامی کمک کرده است؟

- توسط ادبا و عرفا و سخنوران ایرانی؛ زیرا آن‌ها حقایق اسلامی را با جامه‌ی زیبای شعر و نثر فارسی به زیباترین شکل، آرایش داده‌اند و حقایق اسلامی و معانی لطیف قرآنی را در میان حکایاتی شیرین آورده‌اند.

۳- به نظر شما چگونه می‌توان به تمدن اسلام و ایران بیشتر خدمت کرد؟

- با تلاش و کوشش در راه کسب علم و محافظت از فرهنگ ملی و گسترش و معرفی

آن به دیگران

نکته

به این جمله‌ها توجه کنید و درباره آنها گفت‌وگو کنید.

__ مریم دانش‌آموز پرتلاشی است، دوستان مریم آینده خوبی را برای مریم پیش‌بینی می‌کنند.

__ مریم دانش‌آموز پرتلاشی است، دوستانش آینده خوبی را برای او پیش‌بینی می‌کنند.

همان‌طور که می‌بینید در جمله نخست کلمه «مریم» سه بار تکرار شده است. اما در جمله دوم برای پرهیز از تکرار، «ش» و «او» به جای کلمه مریم به کار رفته است.

کلمه‌هایی مانند: «من، او، شما، م، تان و ...» که به جای اسم می‌نشینند، **ضمیر** نام دارند. کلمه‌ای که ضمیر به آن برمی‌گردد، **«مرجع ضمیر»** نامیده می‌شود.

ضمیرها دو نوع هستند.

۱- **ضمیر گسسته:** ضمیری هستند که به‌طور مستقل به کار می‌روند.

مفرد	جمع
مَ	مَـن
تَ	تَـن
شَ	شَـن

۲- **ضمیر پیوسته:** همان‌طور که از اسمشان پیداست مستقل نیستند و به واژه‌های دیگر می‌چسبند.

مفرد	جمع
مَ	مَـن
تَ	تَـن
شَ	شَـن

__ در املا از خطّ تحریری شکسته استفاده نشود.

__ بهتر است هنگام نوشتن املا با توجّه به آهنگ، مفهوم و پیام جمله‌ها، نشانه‌های نگارشی را رعایت کنید.

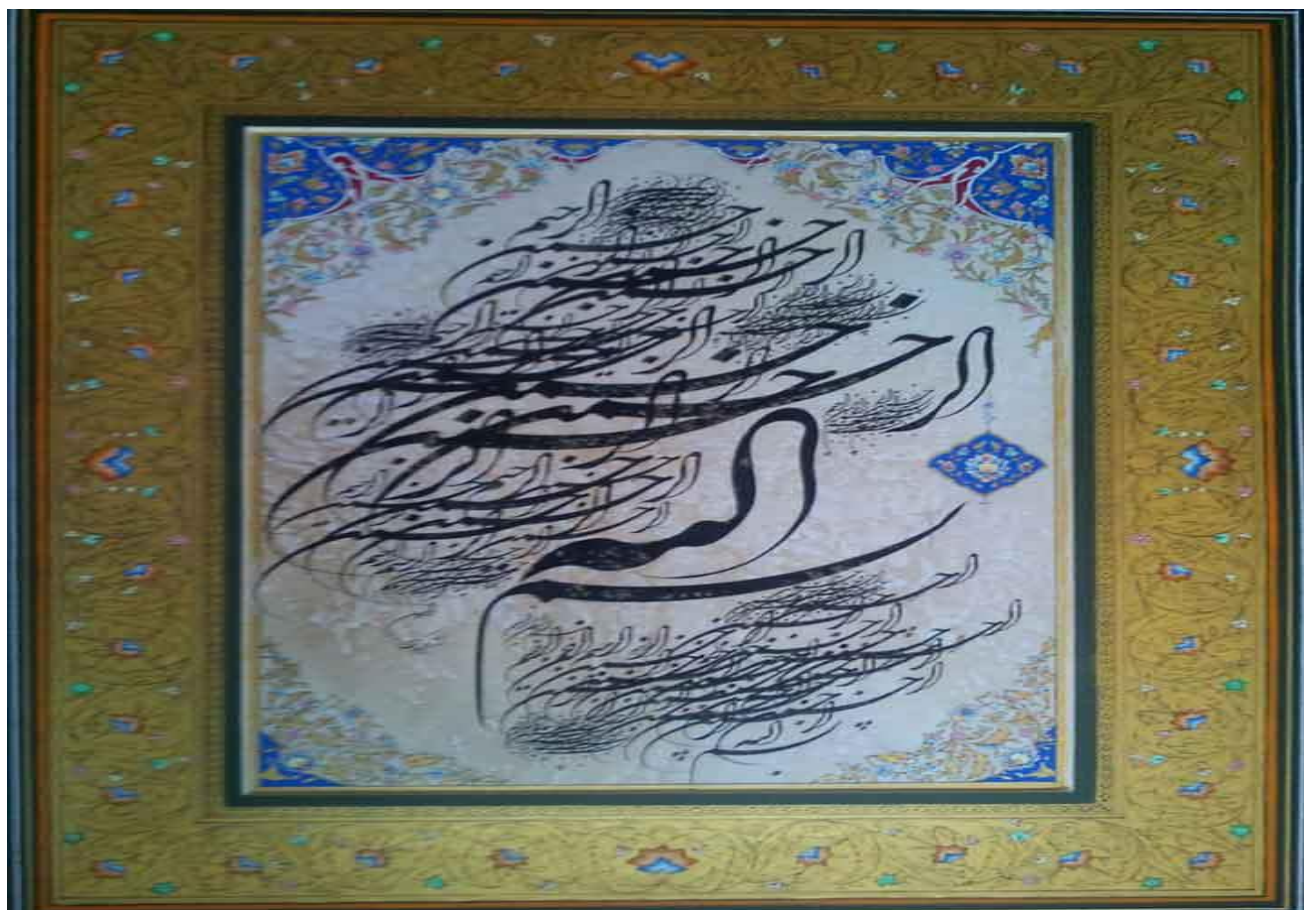

۱- تصویرهایی از هنرهای اسلامی - ایرانی تهیه کنید و با نمایش آنها در کلاس، درباره آنها توضیح دهید.

- هنرهای اسلامی - ایرانی شامل انواع متنوعی از هنر همچون معماری، خوش‌نویسی، نقاشی، سرامیک و غیره می‌شود. خوش‌نویسی بارزترین هنر اسلامی است که می‌توان آن را شاخص‌ترین هنر در پهنه سرزمین‌های اسلامی دانست و آن را به مثابه زبان هنری مشترک، برای تمامی مسلمانان تلقی کرد.

در عکس زیر یک نمونه تصویر از هنر اسلامی - ایرانی خوش‌نویسی، اثر استاد نورالدین کرمی (سال ۱۳۸۷) مشاهده می‌کنید.

۲- درباره زندگی و شخصیت یکی از بزرگان ایران که در پرتو تمدن اسلام، به زبان و ادبیات فارسی خدمت کرده است، تحقیق کنید و نتیجه را به کلاس ارائه دهید.

- محمدرضا شفیعی کدکنی در نوزدهم مهرماه ۱۳۱۸ در کدکن (نیشابور) در خراسان دیده به جهان گشود. وی هرگز به دیستان و دبیرستان نرفت و از آغاز کودکی نزد پدر خود (که روحانی بود) و محمدتقی ادیب نیشابوری (ادیب نیشابوری دوم) به فراگیری زبان و ادبیات عرب پرداخت و فقه، کلام و اصول را نزد شیخ هاشم قزوینی فراگرفت. اما پس از مرگ شیخ هاشم، تا آخرین مراحل درس خارج فقه را نزد سید محمدهادی میلانی خواند. شفیعی کدکنی به پیشنهاد علی اکبر فیاض در دانشگاه فردوسی مشهد نام‌نویسی کرد و در کنکور آن سال نفر اول شد و به دانشکده ادبیات رفت و مدرک کارشناسی خود را در رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه فردوسی، و مدرک دکتری را نیز در همین رشته از دانشگاه تهران گرفت. شفیعی کدکنی از سال ۱۳۴۸ تاکنون استاد دانشگاه تهران است. در مهر ۱۳۹۸ در هفتمین دوره جشنواره بین‌المللی هنر برای صلح، «نشان عالی هنر برای صلح» به سبب بیش از نیم قرن تلاش در اعتلای فرهنگ و ادب پارسی به محمدرضا شفیعی کدکنی اهداء شد.

نوشتن

نوشتن

۱- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

ادیب=سخندان

ذوق=استعداد، علاقه

مظاهر=جلوه‌گاه‌ها، نشانه‌ها

استعداد=توانایی، قابلیت

۲- برای هریک از واژه‌های زیر دو هم‌خانواده بنویسید.

قبول / قابل، مقبول

اخلاص / خلوص، مخلص

تمدن / متمدن، مدینه

حافظ / محافظ، حفاظت

نوشتن

۳- ده کلمه مهمّ املائی از درس پیدا کنید و بنویسید.

اختصاص - توسی - عرفا - ذوق - نصیر الدّین - اعم - ظهور - عمدہ - متعلّق - حقایق

۴- در جمله‌های زیر، ضمیرهای پیوسته و گسسته را مشخص کنید.

__ شهید رجایی به همراهانش گفت : من این نظم را از آقای بهشتی یاد گرفته‌ام.

__ مصطفی دست‌هایش را داخل جیبش فرو برد.

__ ما همه مشتاقیم تا ترجمه‌تان را بخوانیم.

تو را دانش و دین، رها نذر دست در رستگاری بیایدت جُست

معنی بیت: دین و دانش تو را از هر حادثه بدی به درستی نجات می‌دهد. تو باید مسیر سعادت و رهایی را جست و جو کنی.

نکات ادبی: واج آرایی حروف «ر»، «د» و «ت» / «دانش و دین»=تناسب / «در رستگاری»=اضافهٔ اقترانی («در» به قصد، به نشانهٔ رستگاری)

نکات زبانی: بیت ۲ جمله دارد. / «درست»=قید حالت / «تو»=مفعول (جملهٔ اول) / «دانش و دین»=نهاد (جملهٔ اول) / «ت» (در مصرع دوم)=نهاد (جملهٔ دوم) / «در»=مفعول (جملهٔ دوم) / «رستگاری»=مضاف الیه

چو خوابی که یابی ز هر بد، رها سراندر نیاری به دام بلا

معنی بیت: اگر می‌خواهی که از هر بدی رهایی پیدا کنی و گرفتار بلا و مشکلات نشوی...

نکات ادبی: واج آرایی حرف «ی» / آرایه تضاد بین «رها» و «دام» / «دام بلا»=اضافهٔ تشبیهی (مشکلات به دامی تشبیه شده است که ما را گرفتار می‌سازد). / بیت دوم کنایه از گرفتار نشدن

نکات زبانی: بیت ۳ جمله دارد. / «هر بد»=متمم (جملهٔ دوم) / «دام»=متمم (جملهٔ سوم)

بوی در دو کیتی ز بد رستگار نگو کار کردی بر کردگار

معنی بیت: و در دو جهان از بدی رهایی پیدا کنی و نزد پروردگارت نیکوکار گردی؛

نکات ادبی: واج آرایی حروف «ک»، «گ» و «ر»

نکات زبانی: بیت ۲ جمله دارد. / «بوی»=فعل مضارع از مصدر «بودن» / «رستگار»=مسند (جمله اول) / «دو گیتی» و «بد»=متمم (جمله اول) / «کردگار»=متمم (جمله دوم) / «نکوکار»=مسند (جمله دوم)

به گفتار پیغمبرت، راه جوی دل از تیرگی ما بدین آب بشوی

معنی بیت: به وسیله سخنان پیامبر (ص) راحت را جست و جو کن و درون خود را از پلیدی‌ها به واسطه سخنان پیامبر (ص)، پاک کن.

نکات ادبی: «تیرگی‌ها»=آرایه ایهام (تیرگی یا به معنای گناه و یا به معنای سیاهی) / «دل شستن» کنایه از پاک کردن دل و رهایی از غم / «آب»=آرایه ایهام (آب به معنای خود کلمه و یا اینکه منظور سخنان پیامبر (ص) باشد).

نکات زبانی: بیت ۲ جمله دارد. / «گفتار»=متمم (جمله اول) / «پیغمبر»=مضاف الیه / «ت» در مصرع اول=ضمیر پیوسته / «راه»=مفعول (جمله اول) / «دل»=مفعول (جمله دوم) / «تیرگی‌ها»=متمم (جمله دوم) / «آب»=متمم (جمله دوم) / بیت های دوم، سوم و چهارم موقوف المعانی یا وابسته معنا هستند. (یعنی یک بیت برای کامل شدن معنایش به بیت بعدی نیازمند است).

اگر چشم داری به دیگر سرای به نزد نبی و وصی کیر جای

معنی بیت: اگر انتظار داری در جهان آخرت آسوده خاطر باشی (و امید به آخرت بهتری داری)، به گفتار پیامبر (ص) و جانشین وی (حضرت علی (ع))، عمل کن.

نکات ادبی: «چشم داشتن» کنایه از انتظار و توقع داشتن / «نبی» و «وصی»=تناسب / واج آرای حرف «گ»

نکات زبانی: بیت ۲ جمله دارد. / «دیگر سرای»=ترکیب وصفی / «دیگر»=صفت مبهم / «سرای»=متمم (جمله اول) / «نزد»=متمم (جمله دوم) / «نبی»=مضاف الیه / «و»=«واو» عطف / «وصی»=معطوف به مضاف الیه / «جای»=مفعول (جمله دوم)

براین زادم و هم براین بگذرم چنان دان که خاک پی حیدرم
(حکیم ابوالقاسم فردوسی)

معنی بیت: با این باور و عقیده به دنیا آمده‌ام و با این فکر خواهم مرد؛ تو آگاه باش که من از پیروان حضرت علی (ع) هستم.

نکات ادبی: بین «زادم» و «بگذرم»=آرایه تضاد / مصرع دوم آرایه تشبیه دارد. (من مانند خاک زیر پای حیدر هستم). / «خاک پای کسی بودن» کنایه از پیرو او بودن، است. / تکرار «بر این»

نکات زبانی: بیت ۴ جمله دارد. / «این»=متمم (جمله اول و دوم) / «هم»=قید / «خاک»=مسند (جمله چهارم) / «پی» و «حیدر»=مضاف الیه

قالب: مثنوی

فردوسی بزرگ‌ترین شاعر حماسه‌سرا و مثنوی‌سرا بود.

قافیه‌ها: بیت اول: دُرست و جُست - بیت دوم: رها و بلا - بیت سوم: رستگار و کردگار - بیت چهارم: جوی و شوی - بیت پنجم: سرای و جای - بیت ششم: بگذر و حیدر (ردیف: م)

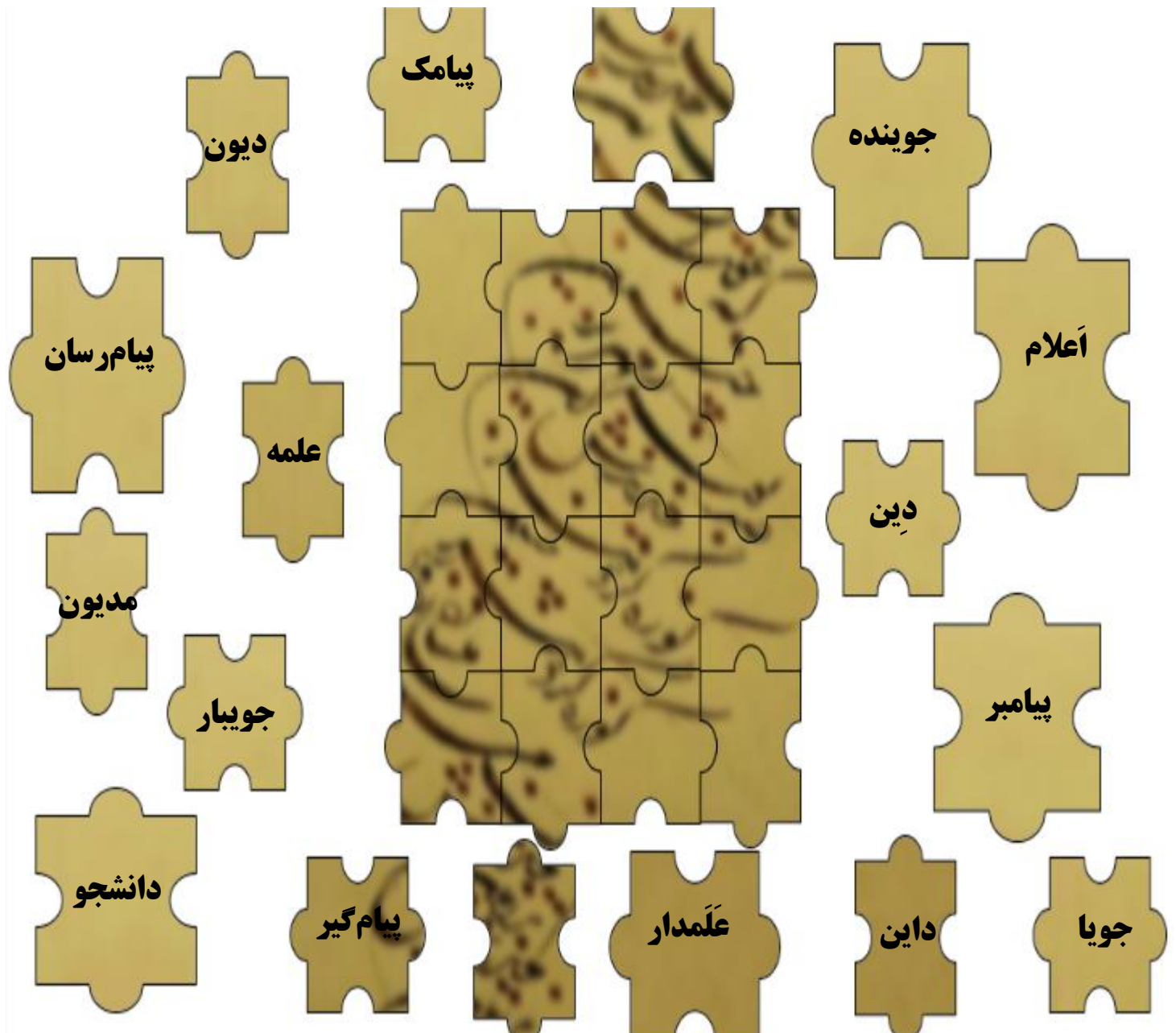
معنی واژگان

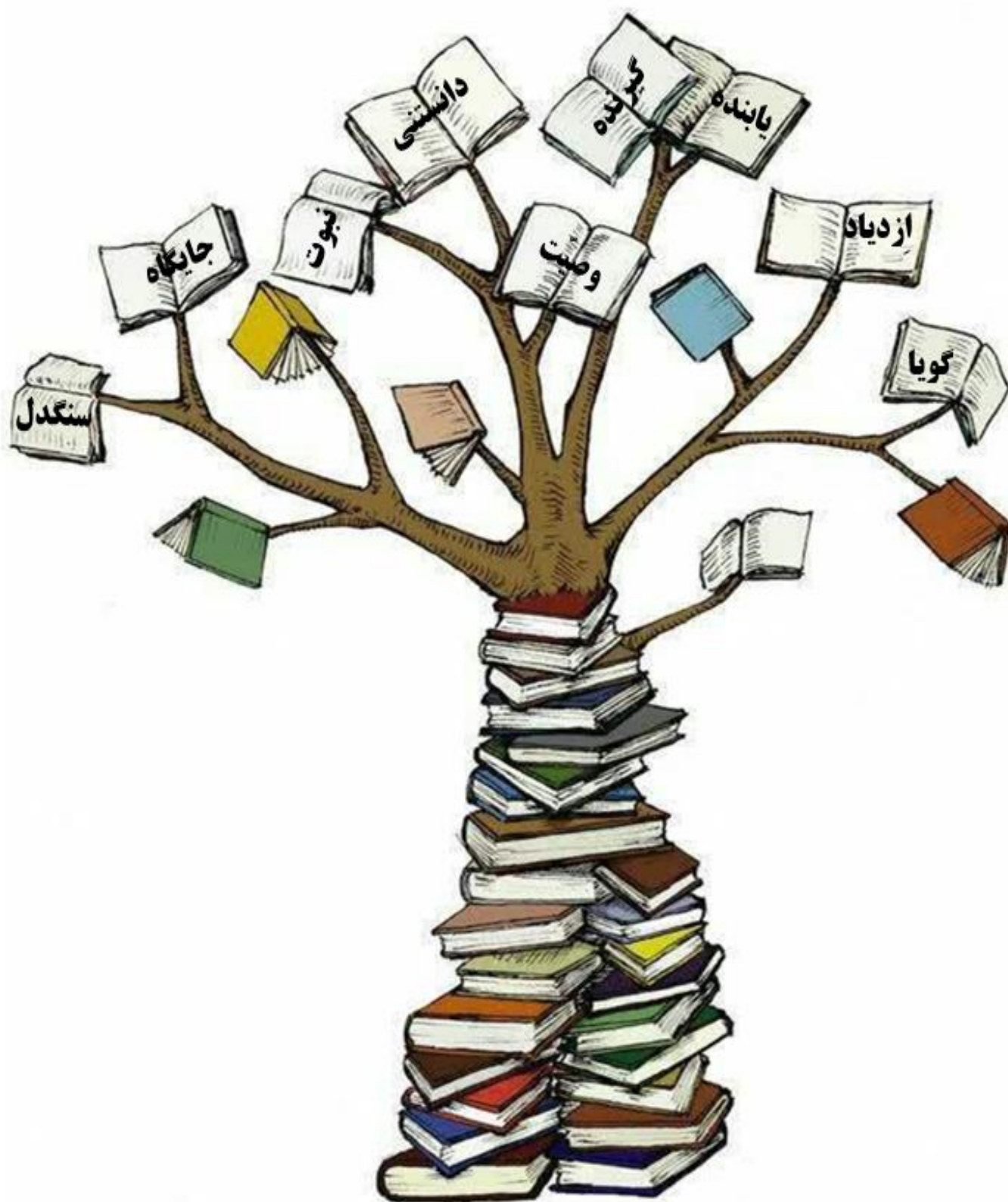
خوش بختی، رهایی	رستگاری
نجات دهد	رهاند
باشی	بوی
جهان، دنیا	گیتی
نزد	بر
آخرت	دیگر سرای
جانشین	وصی
به دنیا آمدم	زادم
از دنیا بروم	بگذرم
مخفف پای	پی
لقب حضرت علی بن ابی طالب (ع)	حیدر

هم خانواده‌ها و خوشه واژه‌های مرتبط با هم را پیدا کنید و بنویسید.

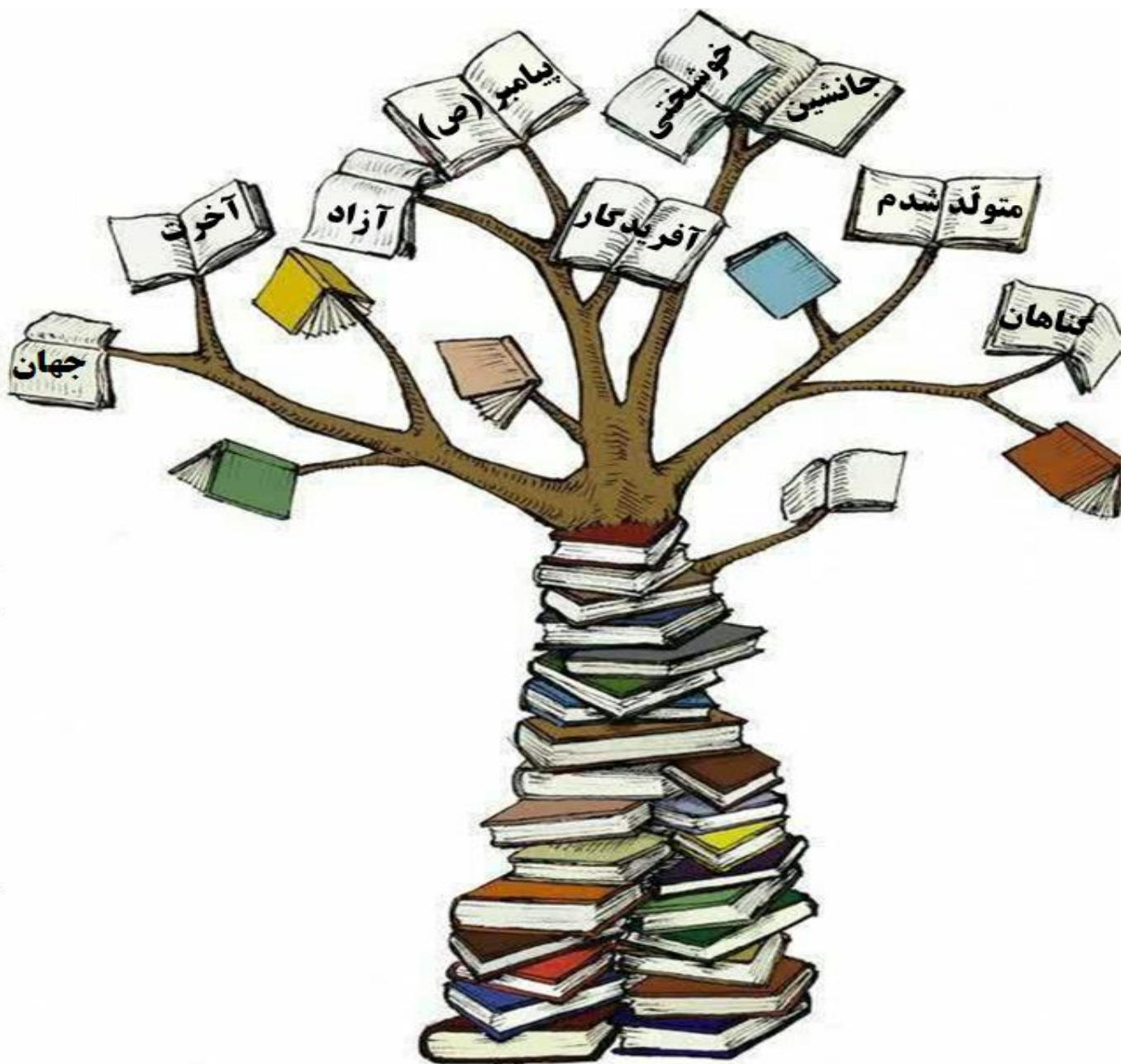

هم‌خانواده یا خوشه واژه کلمات داده شده را از درس بیابید و در قالب جمله ای از متن درس بنویسید.

نکات املائی

مترادف کلمات زیر را از متن درس پیدا کنید و در قالب جمله‌ای از متن درس بنویسید.

نمونه سوالات درس دوازدهم

سوالات تستی

۱. در کدام گزینه معنای واژه مشخص شده نادرست است؟

- (۱) ملت‌های گوناگون شرکت داشتند اما سهم عمده از آن ایرانیان است. (بزرگ و کلان)
- (۲) آن‌ها توانستند سهم عظیمی در تکمیل و توسعه این تمدن داشته باشند. (گسترش)
- (۳) ایرانیان از روی اخلاص، خدمات بسیار شایانی به اسلام کرده‌اند. (زیادی)
- (۴) ما امروز شاهکارهای ارزنده‌ای همچون مثنوی، گلستان و... داریم. (ارزشمندی)

۲. «نهاد» در همه گزینه‌ها حذف شده است به جز گزینه.....

- (۱) چو خواهی که یابی ز هر بد رها
- (۲) به نزد نبی و وصی گیر جای
- (۳) تو را دانش و دین رهاند درست
- (۴) سر اندر نیاری به دام بلا

۳. مفهوم واژه‌های مشخص شده در جملات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«اگر چشم داری به دیگر سرای به نزد نبی و وصی گیر جای»

- (۱) آخرت - حضرت محمد (ص) - حضرت علی (ع)
- (۲) دنیا - حضرت محمد (ص) - حضرت علی (ع)
- (۳) آخرت - حضرت علی (ع) - حضرت محمد (ص)
- (۴) دنیا - حضرت علی (ع) - حضرت محمد (ص)

۴. کدام یک از گزینه‌های زیر هم‌خانواده واژه «اخلاص» نمی‌باشد؟

(۱) خصال	(۲) خلوص	(۳) مُخلص	(۴) خالص

۵. در بیت زیر کدام واژه مرجع ضمیر است؟

«نام نیکو گر بماند ز آدمی به کزو ماند سرای زرنگار»

(۱) سرای زرنگار (۲) نام نیکو (۳) آدمی (۴) ماند

سوالات کوتاه پاسخ

۶. معنی ابیات زیر را بنویسید.

* چو خواهی که یابی ز هر بد رها سر اندر نیاری به دام بلا
* تو را دانش و دین رهاند درست در رستگاری ببایدت جست

۷. زمان فعل‌های مشخص شده در بیت زیر را بنویسید.

«بر این زادم و هم بر این بگذرم چنان دان که خاک پی حیدرم»

۸. نام نویسنده هر اثر را بنویسید.

تذکره الاولیا: تماشاگه راز: سیری در نهج البلاغه:

۹. در بیت زیر از چه آرایه‌ای استفاده شده است؟ منظور آن را بنویسید.

«به گفتار پیغمبرت راه جوی دل از تیرگی‌ها بدین آب شوی»

۱۰. در هر جمله، ابتدا ضمیر و سپس مرجع ضمیر را مشخص کنید.

* نیما آنقدر به ادبیات علاقه داشت که استادش او را تشویق می‌کرد.

* زهرا دختر مهربانی است. او به همه کمک می‌کند.

* پدر بزرگ عصایش را به دیوار تکیه داد.

* معلم، دفترش را روی میز گذاشت.

* محمد، تکالیفش را درست انجام داد.

سوالات درست نادرست

۱۱. منطق الطیر از آثار آیت‌الله مطهری است.

☐ درست ☐ نادرست

۱۲. فردوسی، شاعر مشهور ایرانی، و عطار نیشابوری، از شاعران هم‌دوره بوده‌اند.

☐ درست ☐ نادرست

۱۳. بهترین شاهد برای خدماتی که از راه زبان فارسی به اسلام شده است، «شاهنامه فردوسی» است.

☐ درست ☐ نادرست

۱۴. واژه «روش» هم‌خوشه واژه «رفتار» است.

☐ درست ☐ نادرست

۱۵. ترکیب «در رستگاری»، اضافه تشبیهی است.

☐ درست ☐ نادرست

سوالات جاخالی

۱۶. بیت‌های زیر را کامل کنید.

آفرین، جان‌آفرین پاک را آن که جان بخشید و را

تو را دانش و دین، رهاند در بیايدت جُست

به گفتار پیغمبرت، از تیرگی‌ها آب شوی

۱۷. قالب شعر «رستگاری»، است.

۱۸. مقصود از آب در مصراع «دل از تیرگی‌ها بدین آب شوی»، است.

۱۹. درس «خدمات متقابل اسلام و ایران» از کتابی به همین نام، نوشته است.

۲۰. کلمه‌ای که ضمیر به آن برمی‌گردد، نامیده می‌شود.

شماره سوال	۱	۲	۳	۴
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				

۶. (به ترتیب) اگر می‌خواهی که از هر بدی رهایی پیدا کنی و گرفتار بلا و مشکلات نشوی
دین و دانش تو را از هر حادثه بدی به درستی نجات می‌دهد. تو باید مسیر سعادت و رهایی را جست و جو کنی.

۷. (به ترتیب) ماضی - مضارع

۸. (به ترتیب) عطار نیشابوری - مرتضی مطهری - مرتضی مطهری

۹. کنایه - دل شستن کنایه از پاک کردن دل و رهایی از غم و گناه

۱۰. (به ترتیب) ضمیر: ش و او مرجع ضمیر: علی

ضمیر: او مرجع ضمیر: زهرا

ضمیر: ش مرجع ضمیر: پدربزرگ

ضمیر: ش مرجع ضمیر: معلم

ضمیر: ش مرجع ضمیر: محمد

۱۱. نادرست. منطق الطیر یکی از آثار عطار نیشابوری است.

۱۲. نادرست. «مثنوی مولانا» بهترین شاهد است.

۱۴. درست. ۱۵. نادرست. ترکیب «در رستگاری» اضافه اقترانی است.

۱۶. (به ترتیب) ایمان - خاک درست - رستگاری راه - جوی - دل - بدین

۱۷. مثنوی ۱۸. سخنان پیامبر (ص)

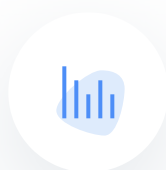
۱۹. مرتضی مطهری ۲۰. مرجع ضمیر

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد